

ФРАГМЕНТ АРХІВУ РОМЕНСЬКОЇ ПРОТОПОПІЇ В КОЛЕКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ: ПОДОКУМЕНТНИЙ ОПИС

Фондова група «Рукописні документи» (РД) Національного музею історії України (далі – НМІУ) включає чимале, кільканадцятитисячне зібрання матеріалів, лєвова частка яких походить із ХХ ст. Середньовічні та ранньомодерні акти, натомість, налічують декілька сотень. Серед них трапляються й унікати, проте немає цілісних комплексів, об'єднаних спільним фондоутворювачем. Це й не дивно, адже музейні колекції манускриптів формувалися не так, як архівні. Однак цьогоріч на зберігання до фондів НМІУ надійшла частина рукописів духовного правління Роменської протопопії¹, переміщена з архіву музею, де її виявлено без інвентарного номера під час роботи комісії, що проводила експертизу й визначення історичної цінності архівних матеріалів та доцільності їхньої передачі до фондів збірок.

Як і коли документи Роменської протопопії потрапили до НМІУ, поки з'ясувати не вдалося. Всі вони, крім двох фрагментів справ, зберігались у картонній коробці разом з іншою групою, теж об'єднаною спільним географічним походженням, – матеріалами про старшинські/дворянські роди Роменщини Лук'яновичів, Манджосів, Жуковських: копіями й оригіналами указів, метричних витягів, гетьманських універсалів, повісток повітового маршалка, генеалогічних і геральдичних актів, погребальної промови, свідцтва про навчання, листування, рапортів приставів до земського суду тощо за 1720–1850-ті рр.² Інших спільних, окрім територіального, маркерів, що об'єднували б ці два комплекси – документи протопопії та шляхетства/дворянства – не простежується, хіба кілька разів у справах духовного правління згадуються старшини, наприклад, дружина одного з представників козацької верхівки Агафія Манджос. Це пояснюється тим, що йшлося про вирішення питання, яке належало до церковної компетенції та стосувалося роменської сотничихи. Решта актів протопопського органу не мають виразного тематичного спрямування, що дозволило б поєднати їх

¹ НМІУ, ТКВ-19721/1–29.

² Там само, ТКВ-19722/1–15.

з іншою групою матеріалів з тієї самої папки. Цінність цих джерел, як і необхідність їхнього облікування у відповідній фондовій групі, в історичному музеї, вочевидь, розуміли. Принаймні на картонній коробці, де вони лежали, є два написи, виконані, найвірогідніше, ближче до кінця ХХ, а може, й на початку ХХІ ст.: червоним олівцем – «Документы к описанию», під цим синьою кульковою ручкою – «на фондовую комиссию». Та з якихось причин матеріали не описали (через неспроможність прочитати?) і не поставили на облік.

Нині основний фонд Роменського духовного правління зберігається в Державному архіві Сумської області (ф. 960) – це 7 818 справ за 1724–1912 рр.³ (сюди ввійшла, мабуть, і документація установи-наступниці). Це найбільша серед наявних на сьогодні колекцій духовних правлінь українських єпархій⁴. Проте на музейному фрагменті протопопських матеріалів відсутні будь-які вказівки (помітки, номери, сліди реставрації тощо) на те, що вони колись зберігалися в Сумах.

Найімовірніше, до історичного музею архів протопопії потрапив у складі особової колекції мешканця Ромен Сергія Федоровича Козлова. Про це свідчить кілька фактів. У картонній папці з документами духовного правління відклалася машинописна копія літерами синього кольору грамоти митрополита Варлаама (Ясинського) роменському протопопові від 16 жовтня 1700 р. із благословенням на спорудження Вознесенської церкви під Ромнами, видана із «новообновленной епископской Переясловской» катедри, із приклеєним до неї невеличким фото (11×7,5 см) оригіналу⁵. Такі самі копії з інших актів, як-от універсалу Івана Скоропадського, бачимо в папках із чернетками рукописів Козлова, котрий цікавився історією Роменщини, зокрема її населених пунктів. У ТКВ-19722/1–15 (матеріали про старшинські/дворянські роди) у двох справах знаходимо невеличкі рукописні транслітеровані фрагменти текстів, виконані почерком, що нагадує почерк Козлова. Зрештою, в одній із папок документів цього краєзнавця, більшість яких становлять його рукописи, були малюнок печатки покійного роменського сотника Якова Лук'яновича Лисія 1797 р. та аркуші із записами про номінування дияконом студента Данила Григоровича й вікарія замість покійного Євстафія Дубінського – все це не лише

³ Державний архів Сумської області: Путівник, т. 1 / упоряд. Л. Покидченко та ін. Суми 2002, с. 60.

⁴ Г. Папакін. Церковні фонди християнських конфесій у складі Національного архівного фонду України: структура, зміст, історія надходження // *Студії з архівної справи та документознавства* 7 (2001) 8.

⁵ Ця фотокопія дає змогу стверджувати, що перед нами справді оригінальна архірейська грамота. Попри це, до подокументного опису справ правління її не внесено.

безпосередньо стосується справ з окремої картонної папки (ТКВ-19721/1–29 і ТКВ-19722/1–15), а й є їхніми вилученими частинами.

Документи Козлова, його дружини Вікторії Михайлівни, членів роду (рукописи досліджень, виписки, посвідчення, дипломи, довідки, домові книги, атестати, фото, плани Ромен тощо від XIX ст. аж до кінця життя Сергія Федоровича, чимало з них – засвідчені копії 1930 р.) акумульовано в архіві НМІУ в чотирнадцяти чи й більше папках, левова частка з яких не мають інвентарного номера/сигнатури і ще чекають прийому спочатку на тимчасове, а після детальнішого опрацювання – на постійне зберігання до фондів музею (саме тому, наводячи далі інформацію з них, автор не зможе робити коректних приміток). На частині папок, натомість, зазначено, що фонд Козлова має № 7, зате у справах з усіх папок відсутня сучасна пагінація аркушів. Аби з'ясувати, як матеріали потрапили до історичного музею, слід провести окреме дослідження. Оскільки тут є документи практичного до смерті Сергія Федоровича, то логічно висновувати, що їх вилучено з домашнього архіву власника не раніше кінця 1930-х рр.

Можливо, підказку дасть наступна деталь: частина документів нині має спеціальні архівні обкладинки, виготовлені для Центрального наукового архіву АН УРСР у другій половині XX ст. в «ККДНК» (друкарня «Наукової думки»?) у Києві, на вул. Рєпіна, 4 (так у 1955–1992 рр. називалася теперішня вул. Терещенківська), про що безпосередньо повідомляють україномовні друкарські шаблонні тексти на них. Козлов свого часу співпрацював з ВУАН, тож по смерті його архів могли передати туди, а згодом – до музею. На частині матеріалів цієї фамільної колекції справді проставлено помітки з номерами надходження, але не музейними. Цілком вірогідно, однак, що хтось із співробітників історичного музею роздобув такі обкладинки зі зручними позначками «№ фонду, опису, од. зб.» тощо та зужив їх для оформлення справ непрофільного архіву, котрі, наприклад, передав/продав установі якийсь родич Козлова (у повоєнний період музей дійсно купував у населення предмети), або їх набули під час однієї з музейних експедицій. Принаймні на деяких справах Козлова на спеціальних обкладинках напис «Центральний науковий архів Академії наук УРСР» від руки виправлено на «Науковий архів ГИМ»⁶. Ця деталь, а також часткове присвоєння справам фондових номерів, брак наскрізної нумерації аркушів переконує, що за впорядкування колекції Сергія Федоровича в музеї бралися, але так і не завершили.

⁶ Див., наприклад, справу, що має сигнатуру на обкладинці: Науковий архів НМІУ, ф. 7, оп. 1, спр. 2 (цей фонд із архіву планується передати на зберігання до фондових груп музею).

Про те, що фрагмент архіву Роменської протопопії колись перебував у Козлова, також спонукають думати його наукові зацікавлення. Хто ж такий Сергій Федорович?

Краєзнавець народився 21 серпня 1882 р. в родині потомственного дворянина Роменського повіту Полтавської губернії Федора Васильовича Козлова (1842–1909) та його дружини Єфросинії, котрі жили на хуторі Гайдуковому Бобрицької волості. Дід Сергія Василь Іванович, утім, походив із селян Ярославської губернії, дослужився від рядового до підпоручника й узяв шлюб із дворянкою Катериною Олександрівною Корчанською. Сергій мав двох старших сестер. Навчався в Роменському реальному училищі (1891–1903), Санкт-Петербурзькому інституті цивільних інженерів (1903–1906), на юридичному факультеті Імператорського Санкт-Петербурзького університету (1908–1912). У 1904 р. юнак зробив безуспішну спробу вступити до Санкт-Петербурзького технологічного інституту імператора Миколи I. Після закінчення юридичного факультету із дипломом першого ступеня, Сергій Федорович мешкав то в Конотопі, то в Ромнах, то в Санкт-Петербурзі. Врешті-решт, із 6 березня 1913 р. його зараховано до помічників присяжних повірених округу Санкт-Петербурзької судової палати.

У вересні 1918 р. Сергій Козлов, тоді помічник присяжного повіреного, став присяжним повіреним округу Харківської судової палати, хоча жив у Ромнах Полтавської губернії. Від 1 квітня 1919 р. працював учителем історії соціалізму та радянської конституції Роменської жіночої гімназії, за іншими, пізнішими, даними – з 23 січня 1920 р. викладав у Роменській гімназії для дорослих. Не полишав і юридичної сфери: з 1919 р. перебував на посаді «правозаступника» при Роменському Бюро юстиції (значився ним і на 1922 р.), а від січня 1920 р. – ще й представником Роменського юрвідділу на засіданнях Конфліктної комісії відділу праці. У 1920 р. Сергій Федорович стає відповідальним робітником «Полтавського губ. рев. тріба», членом правління Роменського сільськогосподарського товариства, службовцем Роменського кооперативу «Самобезпека», у 1921 р. – секретарем Роменського «укомснаба», у 1922 р. – юрисконсультом Роменських відділів транспортного споживчого товариства «ЮЖД» та Укрмахортресту, у 1923 р. – членом Колегії захисників при Полтавському губернському суді. З наступного року він юрисконсульт Роменського окружного відділення «Комхоза» та член колегії Роменського окружного музею. Впродовж 1925–1926 рр. Козлов був юрисконсультом Роменського союзу сільськогосподарського кредитного кооперативу, а опісля – третього держмлина в тому самому місті. 1925 року він також входив до президії Окружної колегії захисників.

Судячи з відомостей про службу діяльність та бібліографії публікацій, краєзнавець зацікавився регіональною історією чи не в другій половині 1920-х рр. У грудні 1928 р. Сергія Федоровича, як співробітника Комісії

Лівобережної України ВУАН, за дорученням президії Роменського округового виконкому відряджено до «Историко-революционного архива гор. Москвы» для виявлення матеріалів до збірників з історії революційного руху та опису старої Роменщини. Згідно з виданим 24 жовтня 1929 р. у Харкові посвідченням, Козлов був постійним кореспондентом Музею революції УСРР у Ромнах і Роменській окрузі, і йому доручали «збирати для Музею матеріали та експонати історико-революційного значення, проводити фото-з'йомку копій з оригіналів різних документів, придбання за спеціальним завданням Музею Революції УСРР різні експонати та матеріали»⁷.

15 жовтня 1931 р. Козлов прийнятий на посаду «наукового робітника-культурознавця» Роменського міжрайонного краєзнавчого музею, з якої його звільнили 23 вересня 1934 р. через скорочення. Одночасно ще в липні 1932 р. його згадано як юрисконсульта Запорізької міськжитлоспілки. 21 червня 1932 р. Сергій Федорович вступив до Товариства краєзнавців-марксистів при Комуністичній академії при ЦВК СРСР, проте в його квитку дійсного члена за № 277 зафіксовано, що внесок заплатив лише за 1932 р.

У липні 1932 р. краєзнавець (очевидно, у відповідь на свій запит) отримав повідомлення від архівного управління виконкому Роменської ради про вакантне місце наукового співробітника у Роменському державному історичному архіві, відсутність з боку цієї установи претензій щодо суміщення ним чотиригодинної щоденної праці тут і в музеї й заохочення якнайшвидше посісти посаду, позаяк «работы много срочной по агитпроп-ганде». Науковим співробітником архіву Сергій Федорович призначений 16 вересня 1932 р., а «звільнений за власним бажанням» 30 вересня 1934 р. У 1933 р. він також був членом Чернігівської секції наукових робітників⁸.

Полишивши (добровільно чи примусово – треба ще з'ясувати) інституції історичного профілю, Козлов повернувся до юриспруденції. У жовтні 1934 р. працював юрисконсультом Роменської міжрайбази Чернігівської облспоживспілки. Якийсь час між 1934 та 1936 рр. перебував у Конотопі, а на 1936 р. фігурував уже юрисконсультом заводу. Саме за перебування на такій посаді на електромеханічному заводі Сергія Федоровича, у той період мешканця Конотопа, й арештовано 29 жовтня 1937 р. і «за участь в українській націоналістичній контрреволюційній повстанській організації» розстріляно в Чернігові 21 травня 1938 р.⁹

⁷ Науковий архів НМІУ, ф. 7, оп. 1, спр. 1.

⁸ Частина цієї інформації взято з «Трудового списку» Козлова, що зберігається у папці за сигнатурою: Науковий архів НМІУ, ф. 7, оп. 1, спр. 1.

⁹ *Реабілітовані історією. Сумська область: у 3 кн. Книга перша.* Суми 2005, с. 592. Принагідно щиро дякую колезі Олегу Бажанові за консультації в питаннях, пов'язаних із репресіями, та вказівку на цей том.

Ще в 1929 р. Козлов екстерном склав іспит з української мови на Окружних державних курсах українознавства при Наросвіті Роменщини «на першу категорію за програмою Центральної Комісії українізації при РНК з 20/11–1926 р.». Раніше краєзнавець, схоже, розмовляв російською. Принаймні лист до редакції газети «Влада праці» Роменського окружного Паркому КП(б)У (№ 64/546 від 10.06.1923 р.) із відкиданням нібито безпідставних звинувачень «некоторых» у належності до партії есерів та запевненнями про вихід з неї в середині 1917 р. він написав цією мовою. До речі, копію того тексту й засвідчення її цілковитої тотожності з оригіналом Козлов отримав у Роменському округовому музеї 22 травня 1930 р. Ймовірно, обвинувачення Сергія Федоровича в колишніх політичних преференціях знову ставали на порядок денний. Знаємо, наприклад, що в червні – липні 1930 р. його справу перевіряла Комісія з чистки радянського апарату установ юстиції м. Ромни, котра ухвалила вважати Козлова перевіреним. Вочевидь, раніше краєзнавець справді був активно заангажованим до політичної діяльності. Серед іншого відомо, що 19 травня 1917 р. його делеговано Роменською організацією для участі у третьому загальноросійському з'їзді Партії соціалістів-революціонерів у Москві (мандат № 195). Ще в 1905–1906 рр. юнак підозрювався Роменським поліцейським управлінням у «політичній неблагонадійності», хоча під судом і слідством не перебував.

У бібліографічному переліку праць, що його особисто засвідчив підписом у жовтні 1930 р. Сергій Козлов, вказано п'ять статей у журналах «Україна» (6'1926; 3–4'1927), «Каторга и ссылка» (8–9'1927), «Радянське життя» (129'1925 і 70'1928), присвячених темам революційного руху на Роменщині, декабристів та масонів. Ще сім рукописів були «здані та прийняті до друку Історичною Секцією ВУАН, журналом “Каторга и ссылка” та “Архівною справою”». Ці розвідки стосувалися народовольців, а також старшинських родів. У бібліографії сказано, що «велика стаття, до 8 друкарських аркушів» «Нарис історії Роменщини» з описом п'яти сотень Лубенського полку тільки готується до друку (рукопис цієї праці є в архіві Козлова¹⁰).

Як до дослідника, котрий цікавився минулим Роменщини, потрапили матеріали духовного правління, сказати напевно не можемо. Вірогідно, відповідь дасть вивчення його слідчої справи, що зберігається в Державному архіві Сумської області¹¹. Найправдоподібніше, він узяв їх у дні своєї роботи в Роменському історичному архіві. До такого висновку підштовху-

¹⁰ Науковий архів НМІУ, ф. 7, оп. 1, спр. 2.

¹¹ За даними довідника, у ф. Р-7641, оп. 1, спр. 977 (*Реабілітовані історією. Сумська область. Книга перша*, с. 592).

ють міркування загальнішого порядку про долю документальних зібрань протопопій. Після ліквідації у XIX ст. духовних правлінь¹² їхня документація розпорошилася: частина зосталася там, де й раніше – у храмах, решта потрапила до консисторських чи архівних сховищ. Через незадовільне зберігання щось утрачено чи вкрадено¹³. Стосовно матеріалів духовних правлінь Полтавської губернії, до якої належали Ромни, то вони, очевидно, і на початку XX ст. залишалися по колишніх центрах протопопій. Принаймні ще на засіданні Полтавського церковного історико-археологічного комітету 6 травня 1908 р. заслухано пропозицію його голови, полтавського єпископа Йоана «о желательности и благовременности принять меры к охранению архивов бывших духовных правлений и иных, какие существуют в уездных городах Полтавской епархии», та вирішено звернутися до міських протоєреїв «с предложением принять меры к охранению архивов бывших духовных правлений, какие существуют в уездных городах, а также озаботиться устройством собраний с целью привлечения местных лиц к описанию архивов и работам в них»¹⁴. Можна припустити, що на державне зберігання документи Роменського духовного правління передано тоді ж, коли й чимало інших матеріалів церковних установ загалом по радянській Україні – у 1919–1922 рр.¹⁵ Хоча жодних слідів того, що нинішня музейна частина фонду цього правління перебувала в архівах (Роменському історичному чи Сумському обласному), не виявлено, навряд чи вона потрапила до Козлова перед тим, як була взята на державне зберігання, хіба випадково, адже немає підстав твердити, що до 1920-х рр. Сергія Федоровича цікавила історія, тим паче XVIII ст. А відсутність позначок Роменського архіву можемо пояснити невпорядкуванням на той час матеріалів. Звісно, це лише припущення. Бо існує ймовірність, наприклад, що якісь документи правління передали не до архіву, а до Роменського музею. Не викликає сумнівів лише те, що джерела, опис яких опубліковано далі, хтось (найвірогідніше Козлов) опрацьовував, про що дізнаємося з підкреслень червоним олівцем, зокрема імен.

Наявний у НМІУ фрагмент архіву Роменського духовного правління налічує 136 документів за 1740–1786 рр. (276 аркушів разом зі старими справочинними заголовками й одним аркушем машинописної копії акта

¹² Духовні правління ліквідовано в середині XIX ст. Див: В. В. Цыпин, прот. Духовные правления // *Православная энциклопедия*, т. 16: *Дор – Евангелическая Церковь Союза*. Москва 2007, с. 424.

¹³ К. Климова. «Надежные хранители древностей» (з історії церковних архівів в Україні) // *Студії з архівної справи та документознавства* 7 (2001) 19–20.

¹⁴ *Труды Полтавского церковного историко-археологического комитета*, вип. 2. Полтава 1908, с. 87.

¹⁵ Г. Папакін. Церковні фонди християнських конфесій, с. 11.

1700 р.), зібраних у 34 справи, деякі з них дійшли до нас не повністю. Ще за функціонування духовного правління одиниці, що мали більше одного чи двох аркушів, пронумеровано (це єдина теперішня пагінація, її й будемо вказувати в описі), засвідчено скріпами, на звороті останнього аркуша подано їхню загальну кількість, а також підшито на окремих клаптиках паперу заголовки, що включають дати, короткий (одним реченням) виклад змісту й номери (вочевидь, порядковий номер справи духовного правління за поточний рік). Упорядкував справи письменник правління, титулярний радник Георгій Варвинський. Ця інформація може допомогти в з'ясуванні, коли ж тривала згадана робота. Наразі лише зауважимо, що коричневий відтінок чорнила, характер почерку й орфографії, папір заголовків доводять, що Варвинський працював наприкінці XVIII чи на початку XIX ст. Далі в описі документів зазначатиметься тільки відсутність заголовків.

Є підстави вважати, що не всі справи, які мав Козлов, опинилися в НМІУ або ж їх поки ще не вдалося виявити в повному обсязі. Так, у картонній папці з матеріалами відклався написаний Варвинським заголовок, проте одиниці зберігання, до якої він був підшитий, у ній немає. Не завжди скріплені разом акти, які стосуються одного питання, є й ті, що їх об'єднано за схожою тематикою чи роком провадження.

Хоча описані тут матеріали не відображають усього кола питань, що їх розглядали духовні правління¹⁶, однак охоплюють чимало з них. Музейна колекція дає чітке уявлення про процедури обрання й забезпечення священно- та церковнослужителів, ремонти, спорудження, посвяти, стан храмів, відносини правління зі світськими установами, позалітургійні функції духовенства, письменність парафіян і парохів (є кілька копій атестатів вихованців Київської академії), конфлікти за участі єреїв, сімейні стосунки, побутування метрик (потреба надавати їх з нагоди різних okazji активізується в останній третині XVIII ст.).

В укладеному описі документів наводиться дата, номенклатура, зміст акта, кількість аркушів (у т. ч. згадано про порожні сторінки), оригінальність і наявність печаток. Після заголовків відтворено частину справочинних записів, інформація яких доповнює дані актів, скріпи, а також вказано особливості матеріалів. Місце створення акта подається лише в разі, якщо це не Ромни чи Київ і якщо його зафіксовано в оригіналах. При цитуванні тексту джерел збережено більшість відсутніх у сучасній українській абетці кириличних літер (окрім йотованого «а», що передано як «я»); надрядкові літери й знаки внесено в рядок без спеціального зазначення; оригінальну

¹⁶ Про компетенцію правлінь див. більше: О. Прокоп'юк. *Духовна консисторія в системі єпархіального управління (1721–1726 рр.)*. Київ 2008, с. 59–68.

пунктуацію й поділ на слова осучаснено. Описи справ розміщено за хронологічним порядком (його детермінує дата першого документа), матеріали всередині справ – за послідовністю підшивання.

* * *

Документи Роменського духовного правління у колекції НМІУ¹⁷

I. № 1

1740 р., липня 1. – Грамота київського митрополита Рафаїла (Заборовського) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням закласти та спорудити церкву на честь Великомучениці Варвари у маєтності графа Гаврила Івановича Головкина, слобідці Комличка Лубенського полку, коштом тамтешніх мешканців, арк. 1–2 зв. н/н (арк. 2 – порожній). Оригінал. Залишки катедральної печатки.

II. № 2–3

№ 2. 1748 р., травня 25¹⁸. – Прохання роменської сотничихи-вдови Агафії Лизогубівни Фоминої Манжосової до духовного правління Роменської протопопії визначити когось із чесних і знатних осіб для присутності, спільно зі світськими достойниками, при укладенні нею повторної духівниці, арк. 1 н/н. Оригінал.

№ 3. 1748 р., травня 25. – Рішення Роменської духовної канцелярії (*sic!*) із розпорядженням намісникові Роменської протопопії Павлові Висоцькому та єреям міських церков Якову Мултянському і Григорію Романовському відвідати 26 травня дім Агафії Манджос (Манжосової) для укладення тестаменту, арк. 1 зв. н/н. Оригінал.

На арк. 1 зв. н/н внизу розписка роменського намісника Павла Висоцького про отримання указу та надсилання його згаданим священникам. Арк. 2–2 зв. – незаповнений.

III. № 4

1748 р., червня 23. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербацького) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням спорудити («съ фундамента реставроват») замість старої нову церкву Архангела Михаїла в с. Коровинці («ізряднымъ манієромъ стройть, и к тому строєнію старой церкви дерево удобное к строєнію, а негодное на печеніє

¹⁷ Римськими цифрами позначено номери справ, арабськими – документів.

¹⁸ Чи «23» (праве поле аркуша через пошкодження погано читається).

просфірь употребит, ілы спаливь пепель в рѣку пустит, повелѣваемъ»), арк. 1–1 зв. н/н (арк. 2–2 зв. н/н – незаповнений). Оригінал. Залишки катедральної печатки.

На арк. 1 зв. н/н діловодний запис: «заложенна сєнтябра 1 д». У папці з документами протопопії є окремиий клаптик паперу зі старим заголовком кінця XVIII – XIX ст.: «Дѣло о дозволѣнній освятить церковь коровинскую Михайловскую. Сѣ 18 окт. 1754. № 43». Сама справа відсутня.

IV. № 5

1748 р., вересня 20. – Промеморія з Лубенського полкового суду в духовне правління Роменської протопопії із запитом про точну дату народження гаврилівського поповича Івана Кондратієва, який разом із братом Григорієм судився в полковому суді з абшитованим значковим товаришем Яковом Величком, арк. 1–2 зв. н/н (арк. 1 зв.–2 н/н – незаповнені). Оригінал. Залишки печатки Лубенського полкового суду.

V. № 6

1748 р., грудня 16. – Промеморія з Роменської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про виявлення в передмісті Ромен тіла вбитого роменського жителя Василя Курочки та смерть від хвороби в домі роменського жителя Федора Поповича прийнятого на нічліг уродженця с. Безсал Лохвицької сотні Дмитра і з проханням поховати тіла згідно із указами й правилами, арк. 1–1 зв. н/н. Оригінал.

VI. № 7–8

№ 7. 1750 р., січня 13. – Промеморія з Роменської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про надсилання копії імператорської грамоти про обрання гетьмана та про потребу її публічного оголошення наступного дня в соборній роменській церкві, арк. 1–1 зв., 4–4 зв. (арк. 4 – порожній). Оригінал.

№ 8. 1749 р., грудня 1. – Імператорська грамота членам Генеральної військової канцелярії з розпорядженням про відновлення гетьманства та обрання гетьмана, арк. 2–3 зв. (арк. 3–3 зв. – порожній). Копія.

Праве поле всіх чотирьох аркушів пошкоджено (найбільше, з утратою тексту – у верхніх частинах). У цій справі пагінація була, вочевидь, на втрачених кутиках аркушів.

VII. № 9–14

№ 9. 1750 р., січня 19. – «Донесення» священників Феодора та Симеона Феодорових і парафіян с. Бобрик у духовне правління Роменської протопо-

пії з проханням клопотатися про дозвіл київського митрополита спорудити замість старої церкви Преображення Господнього нову на тому самому місці, а до її завершення проводити богослужіння у спеціально збудованому за склепом розібраного храму зрубі, арк. 1–1 зв., 8–8 зв. (так зшито, арк. 8 – порожній). Оригінал.

№ 10. 1750 р., січня 20. – «Доношеніє» священників та парафіян с. Бобрик від 19 січня 1750 р. без підписів, арк. 2. Копія. Чернетка.

№ 11. Б. д. (не раніше 20 січня 1750 р.). – «Доношеніє» роменського протопопа київському митрополитові із проханням благословити спорудження нової церкви у с. Бобрик та дозволити тимчасово проводити богослужіння у зрубі за склепом, арк. 2 зв. Чернетка.

№ 12. 1750 р., березня 13. – Підписка парафіян церкви Преображення Господнього с. Бобрик із зобов'язанням забезпечити храм, що має будуватися, грошима, деревом, хлібом та всім необхідним, аби спорудження тривало не більше двох років, арк. 3–3 зв., 6–6 зв. (так зшито, арк. 6–6 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 13. 1750 р., травня 13. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербацького) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням будувати новий Преображенський храм у с. Бобрик, арк. 4–5 зв. (арк. 5 – незаповнений). Оригінал. Залишки катедральної печатки.

№ 14. Б. д. (не пізніше 19 січня 1750 р.). – «Доношеніє» священників Феодора та Симеона Феодорових і парафіян с. Бобрик у духовне правління Роменської протопопії з проханням клопотатися про дозвіл київського митрополита спорудити замість старої церкви Преображення Господнього нову на тому самому місці, арк. 7–7 зв. (друга частина розвороту, що починається арк. 2–2 зв., так зшито). Оригінал.

Текст містить виправлення іншим чорнилом. Очевидно, це було перше доношеніє, яке розпорядилися переписати, а чистий аркуш 2–2 зв. пізніше використали для чернеткових записів. Скріпа на арк. 1/2/3/4/5/6/7: «Письмо/во/ди/тель/Геор/гій», на арк. 8 зв., під записом про кількість аркушів у справі, вказано його прізвище: «Варвинській».

VIII. № 15–18

№ 15. 1750 р., березня 27. – Промеморія з Лубенського полкового суду в духовне правління Роменської протопопії з вимогою взяти та надіслати до суду сказку ярмолинської попаді-вдови Марії Ілліної про поведінку вбитого глиньським отаманом під час допиту Гаврила Щербиненка, який

із дружиною мешкав на попадевому хуторці Олавському, арк. 1–1 зв., 6–6 зв. (так зшито, арк. 6 – незаповнений). Оригінал. Відбиток на папері печатки Лубенського полкового суду.

№ 16. 1750 р., квітня 5. – Промеморія з духовного правління Роменської протопопії в Лубенський полковий суд із повідомленням про надсилання сказки ярмолинської попаді Марії Ілліної, арк. 2 (арк. 2 зв. – незаповнений). Чернетка.

№ 17. 1750 р., квітня 1. Лубни. – Лист роменського протопопя Павла Світа членам духовного правління Роменської протопопії оо. Даниїлу Базилевичу та Уласію Березовському із розпорядженням узяти та надіслати до полкового суду сказку ярмолинської попаді Марії Ілліної про поведінку Гаврила Щербиненка, арк. 3–4 зв. (арк. 4–4 зв. – незаповнений). Оригінал.

Через пошкоджене праве поле аркушів справи частину тексту втрачено.

№ 18. 1750 р., квітня 5. – Сказка ярмолинської попаді Марії Ілліної про «безпідозрілу» та «постійну» поведінку мешканця її хуторця Олавського Гаврила Щербиненка, арк. 5 (продовження арк. 2–2 зв. – так зшито, арк. 5 зв. – незаповнений). Чернетка з оригінальним підписом сина неписьменної попаді.

Скріпа на арк. 1/2/3/4/5: «Пись/мо/во/ди/тель», на арк. 6 зв., під записом про кількість аркушів у справі, вказано його прізвище: «Варвинській».

ІХ. № 19–22

№ 19. 1751 р., лютого 25. – Чолобитна на імператорське ім'я бунчукового товариша Андрія Полетики, подана в духовне правління Роменської протопопії, з проханням притягнути до відповідальності попаду с. Волковець Марію Сохацьку за гвалтовний напад, калічення і пограбування підданих Полетики, посланих забрати, замість купленої на спорудження церкви деревини, яку привласнив волковецький священник Петро Сохацький, інше дерево, арк. 1–1 зв., 6–6 зв. (так зшито). Оригінал. Гербовий папір.

Діловодний запис на арк. 1: «Подано 1751 года февраля 25 д предложит о сиску іерея волковского Петра Сохацкаго в отвѣтъ».

№ 20. 1754 р., січня 12. – «Доношеніє» бунчукового товариша Андрія Полетики та єрея Петра Сохацького в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про полюбовне замирення, арк. 2–2 зв., 5–5 зв. (так зшито, арк. 2 зв., 5 – незаповнений). Оригінал.

Діловодний запис на арк. 5 зв.: «Дѣло бунчукового товариша Андрея Полетики заводное зъ іереємъ волковскимъ Петромъ Сохацкимъ, вершенное 1754 года».

№ 21. 1751 р., березня 1. – Розписка Андрія Полетики та о. Петра Сохацького із зобов'язанням з'явитися 8 березня 1751 р. в духовне правління Роменської протопопії з необхідними доказами під загрозою втрати позову (для позивача) чи виконання претензій позивача (для відповідача) в разі непояви, арк. 3. Оригінал.

№ 22. 1751 р., квітня 26. – Розписка повіреного о. Петра Сохацького Антона Капировича із зобов'язанням під загрозою штрафу брати участь у засіданнях духовного правління Роменської протопопії до вирішення справи із бунчуковим товаришем Андрієм Політикою (*sic!*), «нє опорочуя» ні в чому суддів, що розслідують позов, арк. 4. Оригінал.

Скрипа на арк. 1/2/3/4/5: «Письмо/во/ди/тель», на арк. 6 зв. н/н вказано його прізвище – «Варвинській».

Х. № 23

1751 р., березня 2. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербацького) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням перевезти з Ромен у с. Процівку куплену дерев'яну «вакансову» соборну церкву Роменської парафії й там закласти її та «изряднимь манеромь стройть» на честь свв. Петра й Павла, арк. 1–2 н/н (арк. 2–2 зв. – незаповнений). Оригінал. Залишки катедральної печатки.

Діловодний запис на арк. 1 зв. н/н: «Получена 1751 году іюня 27 д. Заложенна церковь процовская октября 24 д».

ХІ. № 24–30

№ 24. 1751 р., червня 7. – «Прошеніє» роменських намісника Даниїла Базилевича, хрестового єрея Петра Яновського та ктиторів соборної церкви Зішестя Св. Духа до духовного правління Роменської протопопії поклопотатися перед митрополитом про дозвіл спорудити цегляні дзвіницю та церкву Успіння Богородиці замість старого дерев'яного храму, проданого в с. Процівку, коштом вагових грошових зборів, арк. 1–1 зв., 6–6 зв. (так зшито, арк. 6 – незаповнений). Оригінал.

Діловодний запис на арк. 6 зв.: «Дѣло о сооруженіи каменной вновь церкви на соборномь роменскомь цвинтарѣ во імя Успенія Пресвятія Бца и при ней колоколнѣ, 1751 году іюня 7 д., а у Сошествія Святого Духа на хорах вновь престола о построеніи во імя жѣ Варвари Великомученици».

№ 25. 1751 р., червня 7. – «Прошеніє» роменських намісника Даниїла Базилевича, хрестового єрея Петра Яновського та ктиторів до духовного правління Роменської протопопії поклопотатися перед київським митрополитом про дозвіл спорудити на хорах цегляної соборної церкви Зішестя

Св. Духа, де «имѣється пространное и красивое мѣсто», вівтар на честь св. Варвари для служіння ранніх Літургій та використання задля цього престолу й іконостасу зі старого дерев'яного соборного храму, арк. 2–2 зв., 5–5 зв. (так зшито, арк. 2 зв., 5–5 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 26. 1751 р., червня 7. – «Доношеніє» роменського протопопа до київського митрополита про дозвіл спорудити у Ромнах цегляні дзвіницю та церкву Успіння Богородиці замість старого дерев'яного цвинтарного храму із викладом обставин клопотання духовенства та ктиторів соборної церкви, арк. 3–3 зв. Чернетка.

№ 27. 1751 р., червня 7. – «Доношеніє» роменського протопопа до київського митрополита про дозвіл спорудити на хорах цегляної соборної церкви Зішестя Св. Духа вівтар на честь Св. Варвари із викладом обставин клопотання духовенства та ктиторів соборної церкви, арк. 4–4 зв. (арк. 4 зв. – незаповнений). Чернетка.

№ 28. 1751 р., червня 18. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербацького) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням спорудити у Ромнах цегляну Успенську церкву замість дерев'яної та дзвіницю при ній, арк. 7–8 зв. (арк. 8–8 зв. – незаповнений). Оригінал. Залишки катедральної печатки.

Діловодний запис на нижньому полі арк. 7 зв. справа: «Получена іюня 27 д. 1751 году. Прописанная церковь заложена 1753 году июня 2 дня».

№ 29. 1751 р., червня 18. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербацького) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням спорудити на хорах роменської цегляної соборної церкви Зішестя Св. Духа вівтар на честь св. Варвари із належним престолом та іконостасом, арк. 9–9 зв., 11–11 зв. (арк. 11 – незаповнений). Оригінал. Залишки катедральної печатки.

Діловодний запис на нижньому полі арк. 9 зв. справа: «Получена 1751 году іюня 27 д.».

№ 30. 1755 р., грудня 20. – Рапорт роменського протопопа у Київську митрополічу катедру про освячення вівтаря Св. Варвари у роменській соборній церкві Зішестя Св. Духа, арк. 10–10 зв. (арк. 10 зв. – незаповнений). Діловодна копія.

Скріпа на арк. 1/2/3/4/5/6/7/8/9/10/11: «Ро/мен/ска/го/ду/хов/на/го/прав/ле/нія», на арк. 11 зв. вказано: «письмоводитель Варвинский» та кількість аркушів у справі.

ХІІ. № 31

1751 р., грудня 11. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербацького) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням освятити новозбудовану церкву Преображення Господнього в с. Бобрик, арк. 1–2 н/н (арк. 2–2 зв. – незаповнений). Оригінал. Катедральна печатка під паперовою кустодією.

Діловодний запис на арк. 1 зв. н/н: «Получена 1751 году декабра 16 д.».

ХІІІ. № 32

1751 р., грудня 15. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербацького) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням спорудити в с. Лозова замість старої нову дерев'яну церкву на честь св. Великомученика Георгія, арк. 1–2 н/н (арк. 2–2 зв. – незаповнений). Оригінал. Залишки катедральної печатки.

Діловодний запис на арк. 1 зв. н/н: «Получена 1751 году декабра 23 д. По сей граматѣ више писанная церковь Святогеоргіевская заложена априля 23 дня 1752 году».

ХІV. № 33–34

№ 33. 1752 р., січня 2. – «Доношеніє» роменського намісника Даниїла Базилевича та єрея роменської Святопокровської церкви Якова Мултянського в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про вивчення, згідно з наданою інструкцією, «благочинія» храмів протопопії та подання до правління показань про кожну церкву окремо, арк. 1–1 зв., 4–4 зв. (арк. 1 зв., 4 – незаповнений). Оригінал.

№ 34. 1751 р. – Реєстр церков Роменської протопопії з характеристикою їхнього стану (престолів, антимінсів, гробниць, жертovníків, начиння, іконостасів, крилосів, вікон, хрестів, покрівлі, стін, чистоти, наявності списків указів, цвинтарів), підписаний роменським намісником Даниїлом Базилевичем та єреем роменської Святопокровської церкви Яковом Мултянським, арк. 2–3 зв. (арк. 3 зв. – незаповнений). Оригінал.

Скріпа на арк. 1/2/3: «Письмо/води/тель»; на арк. 4 зв., після запису про кількість аркушів, вказано його прізвище – «Варвинскій». Верхні кутики аркушів утрачено, саме на них була, вочевидь, стара нумерація.

ХV. № 35–38

№ 35. 1752, січня 16. – Промеморія з Роменської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про надсилання точної копії свідчень значкового товариша Михайла Івановича Войтенка, даних у відповідь на звинувачення роменського покровського єрея Якова

Терешкевича про захоплення ним у людей священника в успадкованому від тестя лісі коня, арк. 1–1 зв., 8–8 зв. (так зшито, арк. 8 – незаповнений). Оригінал. Слід від печатки.

№ 36. 1752 р., січня 22. – Промеморія з Роменської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з проханням вислати в канцелярію о. Якова Терешкевича для судового провадження за позовом Михайла Войтенка про незаконне постійне вирубування і вивіз священником деревини з його лісу, арк. 2–2 зв., 7–7 зв. (так зшито, арк. 2 зв., 7 – незаповнений). Оригінал. Слід від печатки.

№ 37. 1752 р., січень¹⁹. – «Протест з доношением» значкового товариша Лубенського полку Михайла Войтенка в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про неодноразове вирубування людьми о. Якова Терешкевича дерева в його лісі, вимогою наказати йому припинити такі крадіжки й обіцянкою надалі забирати у дроворубів волів та коней, арк. 3–3 зв., 6–6 зв. (так зшито, арк. 3 зв., 6–6 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 38. 1752 р., січня 15. – Повідомлення значкового товариша Михайла Войтенка у Роменську сотенну канцелярію з відповіддю на звинувачення о. Якова Терешкевича, запевненням, що згадані в його скарзі ґрунти тестя цього священника, а рідного брата Михайла покійного роменського покровського єрея Василя Іванова, рішенням Лубенського полкового суду віддані Михайлові, та звинуваченням Терешкевича в незаконному вирубуванні його лісу, арк. 4–5 зв. (арк. 5 зв. – незаповнений). Діловодна копія.

Скріпа на арк. 1/2/3/4/5/6/7/8: «Письмо/во/ди/тель/Ге/ор/гій», на арк. 8 зв. вказано його прізвище – «Варвинській». Верхня частина правого поля справа пошкоджена, текст частково втрачено.

XVI. № 39–42

№ 39. 1752 р., січня 25. – Відповідь («отвѣтъ») єрея с. Гаврилівки Андрія Яковича Храпка в духовне правління Роменської протопопії з поясненням причини неприбуття до правління для надання показів за звинуваченням роменського сотника Івана Марковича в лайці «непристойніми словами» та запевненням у тому, що сотника не бачив і його честі не ображав, арк. 1–1 зв., 8–8 зв. (так зшито, арк. 1 зв., 8 – незаповнені). Оригінал.

№ 40. 1752 р., січня 28. – «Доношеніє» («вѣрчоє доношеніє») роменського сотника Івана Марковича в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням, що через відлучення з дому доручає вести справу з о. Андрієм

¹⁹ Число було написано на втраченому полі аркуша.

Храпком своєму повіреному, арк. 2–2 зв., 7–7 зв. (так зшито, арк. 2 зв., 7–7 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 41. 1752 р., лютого 3. – Сказка роменського козака Матвія Бабака із повідомленням обставин обезчещення 9 січня 1752 р. в с. Гаврилівці о. Андрієм Храпком батька сотника Івана Марковича, покійного генерального обозного Андрія Марковича за розпорядження, що стосуються збору показанщини, та самого сотника через відстоювання інтересів його брата, значкового товариша Стефана Храпка, у суперечці за воли, арк. 3–3 зв., 6–6 зв. (так зшито, арк. 6–6 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 42. 1752 р., лютого 3. – Сказка роменського козака Якова Скляги із повідомленням обставин обезчещення 9 січня 1752 р. в с. Гаврилівці о. Андрієм Храпком батька сотника Івана Марковича, покійного генерального обозного Андрія Марковича за розпорядження, що стосуються збору показанщини, та самого сотника через відстоювання інтересів його брата, значкового товариша Стефана Храпка, у суперечці за воли, арк. 4–5 зв. (арк. 5–5 зв. – незаповнений). Оригінал.

Скрипа на арк. 1/2/3/4/5/6/7: «Письмо/води/тель/Георгіи», на арк. 8 зв. вказано його прізвище – «Варвинській». Праве поле справи зверху децю пошкоджено.

XVII. № 43–44

№ 43. Б. д. (після травня 1752 р.). – «Доношеніє» священника та парафіян с. Мокієвки в духовне правління Роменської протопопії з клопотанням просити благословення київського митрополита на освячення новозбудованої церкви Великомучениці Параскеви, арк. 1–1 зв., 4–4 зв. н/н. Оригінал.

Діловодний запис на арк. 4 зв. н/н: «Дѣло о церквѣ Мокіевской 1752 года».

№ 44. 1752 р., березня 15. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербаського) роменському протопопові Павлові Світу з дозволом розібрати стару і збудувати нову церкву Св. Параскеви в с. Мокієвці, арк. 2–3 зв. н/н. Оригінал. Печатка Київської катедрі під паперовою кустодією.

Діловодні записи на арк. 3 н/н: «По сей грамматѣ више писанная Мокіевская церковъ заложена 1752 году мая 24 д.»; на арк. 3 зв. н/н: «Данна грамота на заложения церкви Мокіевской 1752 года мая 24 дня».

Скрипа на арк. 1/2/3 н/н: «Письмо/води/тель», на арк. 4 зв. н/н вказано його прізвище – «Варвинській». Праве поле справи пошкоджено, текст частково втрачено.

XVIII. № 45–64

№ 45. 1754 р., травня 22. – «Доношеніє» («презента») дев'яти парафіян роменської Вознесенської церкви роменському протопопові Павлові Світу з проханням клопотатися перед київським митрополитом про висвячення на половинне настоятельство при храмі зятя колишнього священника Павла Висоцького – Данила Паскевича, арк. 1–1 зв., 5–5 зв. (так зшито, арк. 5 – незаповнений). Оригінал.

Діловодні записи на верхньому полі арк. 1: «Подано 1754 года мая 22 д., записавъ выдат до его преосщенства обикновенній презентъ», *на арк. 5 зв. – тогочасний діловодний заголовок:* «Презентъ промуючогося акколѣта во ієрея до церкви Вознесенской роменской на половинную част парохій 1754 года Даниїла Паскевича».

№ 46. 1754 р., травня 23. – «Доношеніє» роменського протопопа київському митрополитові з клопотанням висвятити на половинне настоятельство до роменської Вознесенської церкви Данила Паскевича з інформацією про кандидата та парафію, арк. 2–3 зв. (арк. 3 зв. – незаповнений). Чернетка.

№ 47. 1754 р., квітня 17. – Атестат Київської академії студентові богослов'я Данилові Паскевичу, арк. 4–4 зв. (арк. 4 зв. – незаповнений). Копія 1754 р.

№ 48. 1754 р., вересня 16. – «Доношеніє» священників роменської Свято-вознесенської церкви Власія Березовського та Даниїла Паскевича в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про згоду взяти на парафію вікарієм вихідця «з зарубєжа» Павла Дем'яновського, проханням зобов'язати його розпискою гідно перебувати у «вѣкарійскомъ повиновеніи» і просити в митрополита про надання усиновительної вікарної грамоти та обіцянкою дати йому розписку про умови служіння, арк. 6–6 зв., 13–13 зв. (так зшито, арк. 13 – незаповнений). Оригінал.

Діловодний запис на арк. 13 зв.: «Презентъ ієрея Павла Дем'яновського вишедшого изъ-за рубежа на вѣкарійство промуючогось к церквѣ Вознесенской роменской 1754 года».

№ 49. 1754 р., вересня 16. – Розписка священника роменської Вознесенської церкви Власія Березовського, дана за себе і за о. Даниїла Паскевича (через відсутність, за його згодою), із зобов'язанням віддавати вікарієві Павлові Дем'яновському п'яту частину всіх парафіяльних прибутків, окрім роковщини, арк. 7–7 зв., 12–12 зв. (так зшито, арк. 12–12 зв. – незаповнений). Копія.

№ 50. 1754 р., вересня 16. – Розписка священника Павла Дем'яновського із зобов'язанням поводитися в ролі вікарія при роменській Вознесенській

церкві «вѣрно трезенно, постоянно послушно и радѣтелно», задовольнятися п'ятою частиною парафіяльних прибутків та персональними добровільними пожертвами парафіян, арк. 8–8 зв., 11–11 зв. (так зшито, арк. 8 зв., 11–11 зв. – незаповнені). Копія.

№ 51. 1754 р., вересня 17. – «Доношеніє» роменського протопопа київському митрополитові із клопотанням видати усиновительну вікарну грамоту до роменської Вознесенської церкви священникові Павлові Дем'яновському з інформацією про нього та повідомленням про надсилання взаємних розписок о. Павла і єреїв Власія Березовського та Даниїла Паскевича, арк. 9–10 зв. (арк. 10–10 зв. – незаповнені). Чернетка.

№ 52. 1754 р., січня 14. – «Прошеніє» оксютинських священника-вдівця Герасима Самуїлова та жителів до духовного правління Роменської протопопії поклопотатися перед київським митрополитом про висвячення Самуїлового зятя, вихованця Київської академії Герасима Григоровича настоятелем Святотроїцької парафії на половинну частину через старість чинного єрея та з поясненням, чому на настоятельство не претендують Самуїлові сини, арк. 14–14 зв., 27–27 зв. (так зшито, арк. 27 – незаповнені). Оригінал.

На арк. 14 зв. під підписами оксютинських парафіян – сказка малобубнівського єрея Матвія Григорієва, дана в духовному правлінні, про те, що його синові Герасиму Матвієву, який нині кандидує на священника до Оксютинців, йде двадцять шостий рік; на арк. 27 зв. – діловодний запис: «Презентъ акколѣта, промучочогося в село Азютинцѣ во іерея половинно парохіального до церкви Святотроїцкой в помощь тестю іерею Герасиму, поповича малобубновського Герасима Григоровича 1754 года».

№ 53. 1754 р., лютого 2. – «Доношеніє» роменських священників Григорія Романовського (зі Святомиколаївської церкви) та Власія Березовського (зі Святовознесенської) в духовне правління Роменської протопопії з інформацією про поїздку в с. Оксютинці, результати з'ясування обставин номінування Герасима Григоровича на єрея та повідомленням про надання взаємних розписок парафіян і кандидата про умови служіння, арк. 15–15 зв., 26–26 зв. (так зшито, арк. 15 зв., 26–26 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 54. Б. д. (не пізніше лютого 1754 р.). – «Доношеніє» оксютинських священника-вдівця Герасима Самуїлова та жителів київському митрополитові Тимофію (Щербацькому) із проханням висвятити Герасима Григоровича настоятелем Святотроїцької парафії на половинну частину; засвідчення роменських протопопа Павла Світа, намісника Даниїла Базиловича та єрея Святомиколаївської церкви Григорія Романовського про добре читання Герасима Григоровича; засвідчення роменських священників Григорія

Романовського (миколаївського) та Власія Березовського (вознесенького) про спільну згоду оксютинських парафіян прийняти Герасима Григоровича на половинне настоятельство, арк. 16–16 зв., 25–25 зв. (так зшито, арк. 25 зв. – незаповнений). Діловодна копія.

№ 55. 1754 р., січня 24. – Розписка оксютинських парафіян Герасимові Григоровичу в тому, що бажають мати його за пароха, із зазначенням статей і обсягу його матеріального утримання, арк. 17–17 зв., 24–24 зв. (так зшито, арк. 24 зв. – незаповнений). Діловодна копія.

№ 56. 1754 р., січня 24. – Розписка Герасима Григоровича оксютинським жителям у тому, що буде задовольнятися умовами утримання, які визначили парафіяни, арк. 18–18 зв., 23–23 зв. (так зшито, арк. 23–23 зв. незаповнений). Діловодна копія.

№ 57. 1753, червня 17. – Свідчення («свидѣтельство») Київської академії студенту філософії Герасимові Григоровичу, арк. 19–19 зв., 22–22 зв. (так зшито, арк. 19 зв., 22–22 зв. незаповнені). Копія 1753 чи 1754 рр.

№ 58. 1754 р., січня 21. – Розпорядження духовного правління Роменської протопопії роменським священникам Григорієві Романовському та Власієві Березовському поїхати в с. Оксютинці й з'ясувати обставини промоції Герасима Григоровича на тамтешню парафію, арк. 20–20 зв. Чернеткова копія.

№ 59. 1754 р., лютий. – «Доношеніє» («презента») роменського протопопа київському митрополитові із проханням висвятити Герасима Григоровича на половинну частину настоятельства до Святотроїцької церкви с. Оксютинці, із викладом деталей промоції та характеристикою кандидата, арк. 20 зв.–21 зв. Чернеткова копія.

№ 60. Б. д. (не пізніше лютого 1754 р.). – Показання призначених для перевірки (підписи відсутні) про випробування Герасима Григоровича в читанні із засвідченням, що аколїт «добротоу чтенія явился», арк. 21 зв. Діловодна копія.

№ 61. Б. д. (не пізніше лютого 1754 р.). – Показання призначених для перевірки (підписи відсутні) про результати з'ясування в с. Оксютинці обставин промоції Герасима Григоровича, із підтвердженням спільного бажання парафіян мати згаданого аколїта за половинного пароха, арк. 21 зв. Діловодна копія.

На арк. 21 зв. на нижньому полі перевернутий запис, котрий вказує, що для чернеток на арк. 20–21 узято використаний папір: «в духовное протопопій роменкой правленіє».

№ 62. 1754 р., травня 24. – «Доношеніє» бунчукового товариша Андрія Полетики в духовне правління Роменської протопопії з побажанням, аби до церкви в його маєтності, с. Коровинці на місце покійного священника Євстафія Дубінського на дві частини парафії було номіновано вікарія соборного роменського храму Карпа Олексієва, із проханням клопотатися про це перед київським митрополитом та із запереченням претензій вдови попереднього єрея на залишення парафії за родиною, арк. 28–28 зв. Оригінал.

№ 63. 1754 р., липня 2. – «Доношеніє» бунчукового товариша Андрія Полетики в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про отримання звістки про переведення київським митрополитом коровинського пароха Андрія Верешаки з третьої частини парафії на половину і про намір особисто їхати до Києва клопотатися про спорудження в с. Коровинці другої церкви на честь Св. Миколая (з огляду на велику протяжність села і кількісну перевагу дворів його підданих), номінування туди священником Карпа Олексієва та проханням підтримати ці наміри перед митрополитом, арк. 29–29 зв., 32–32 зв. (так зшито). Оригінал.

На арк. 32 зв. – діловодний запис: «Презентъ вѣкарія ієрея соборной Святой Духовской роменской церкви Карпа Рудявского, промуючогося в село Коровинцѣ до новоимѣючойся быть стройтис Святителя Николая церквѣ за цѣлопарохіалного настоятеля 1754 года».

№ 64. Б. д. (не раніше липня 1754 р.). – «Доношеніє» роменського протопопа київському митрополитові Тимофію (Щербацькому) із проханням розглянути пропозиції Андрія Полетики, подані до духовного правління 2 липня 1754 р., та підтвердженням того, що Коровинці справді дуже протяжне село, а через розміщення в низині над р. Сулою під час негоди дістатися частині парафіян до церкви складно, а то й неможливо, арк. 30–31 зв. (арк. 31 зв. – незаповнений). Діловодна копія.

Скріпа на арк. 1/2/3/4/5/6/7/8/9/10/11/12/13/14/15/16/17/18/19/20/21/22/23/24/ 25/26/27/28/29/30/31/32/33: «Ро/мен/ска/го/ду/хов/на/го/прав/ле/нія/пись/мо/во/ди/тель/ ти/ту/ляр/ный/со/вѣт/ни/къ/Ге/ор/гій/Вар/вин/скій/пись-мо/води/тель». Прізвище «Варвинскій» вказано на арк. 33 зв., де записано й кількість аркушів. Арк. 33–33 зв. зберігався в іншій справі. На арк. 33 зв. – тогочасний діловодний запис: «Презентъ промуючогося ієрея вѣкарія соборного роменского Карпа Рудявского на мѣсто измѣршаго Євстафія Дубінскаго ієрея коровинского до церкви Свтомихайловской (sic!) коровинской за настоятеля 1754 года».

XIX. № 65–71

№ 65. 1754 р., травня 27. – «Доношеніє» відставного обозного Сербського гусарського полку Івана Петрова до духовного правління Роменської протопопії з проханням заарештувати чоловіка племінниці його дружини Тетяни, роменського грека Юрія Гаджія та розірвати їхній шлюб через Гаджієві знущання над дружиною, життя з нею «по бусурменському» та нібито відхід від християнства, арк. 1–2 зв. Оригінал.

№ 66. 1754 р., травня 30. – «Підписка» обозного Сербського гусарського полку Івана Петрова, дана в духовному правлінні Роменської протопопії, про те, що всі звинувачення на адресу роменського грека Юрія Гаджія може довести, а в разі відсутності доказів чи неправдивих свідчень згоден бути покараним так, як був би покараний за свої «богопротивні» дії Гаджій, арк. 3–3 зв., 10–10 зв. (арк. 10–10 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 67. 1754 р., червня 3. – Рішення духовного правління Роменської протопопії про потребу арештувати для розслідування грека Юрія Гаджія та послати у Роменську сотенну канцелярію промеморію з вимогою утримувати звинуваченого в сотенній канцелярії на час розслідування (через брак у духовному правлінні в'язниці та наглядачів), відпускаючи лише на вимогу в духовне правління, арк. 4–4 зв. (арк. 4 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 68. 1754 р., червня 3. – Промеморія з духовного правління Роменської протопопії в Роменську сотенну канцелярію з вимогою арештувати грека Юрія Гаджієва для проведення розслідування за звинуваченням відставного обозного Сербського гусарського полку Івана Петрова, арк. 5–5 зв. Копія.

№ 69. 1754 р., липень. – Промеморія з духовного правління Роменської протопопії в Роменську сотенну канцелярію з повторною вимогою арештувати грека Юрія Гаджієва та доправити його й донощика Івана Петрова в правління для проведення розслідування, арк. 5 зв.–6 зв. Чернетка.

№ 70. 1754 р., серпень. – Промеморія з духовного правління Роменської протопопії в Роменську сотенну канцелярію з інформацією про відсутність будь-якої відповіді на два попередні звернення та вимогою арештувати грека Юрія Гаджієва й доправити разом із донощиком Іваном Петровим у правління для проведення розслідування, арк. 6 зв. Чернетка.

№ 71. 1754 р., серпня 18. – Промеморія з Роменської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням, що після отримання першого звернення Гаджія не арештували, бо він заручився підтримкою поручителів і зобов'язався не залишати Ромен до завершення справи та не кривдити дружини; після другого й третього звернення

скаржника й відповідача зобов'язали ходити до правління на розгляд справи, однак Петров відмовився від звинувачень, пояснив їх п'яною сваркою та бійкою з Гаджієм, а після безуспішної спроби забрати скаргу з духовного правління подав у сотенну канцелярію доношеніє про відмову від розслідування; доправити силою Петрова й Гаджія до правління канцелярія не має повноважень: перший є «патентований афіцер», другий мешкає в його дворі й захищається Петровим, арк. 7–8 зв. Оригінал. Сліди від печатки.

Скріпа на арк. 1/2/3/4/5/6/7/8: «Ро/мен/ска/го/ду/хов/на/го», на арк. 10 зв. після запису про кількість аркушів – «письмоводитель Варвинскій».

XX. № 72

1754 р., серпня 5. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербацького) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням закласати і спорудити замість старої нову церкву на честь Архистратига Михаїла в с. Хоружівці, відмовою видати дозвіл на збір пожертв на неї через збільшення кількості прохачів в єпархії та вказівкою належно стежити за станом парафіяльних храмів у протопопії, арк. 1–2 н/н. Оригінал. Печатка Київської катедрі під паперовою кустодією.

Діловодний запис на нижньому полі арк. 2: «Вышеписанная хоружовская Святомихайловская церковь заложена 1754 года сеньтябра 22 д.». Заголовок Варвинського відсутній.

XXI. № 73–75

№ 73. 1754 р., серпня 28. – «Доношеніє» священника, диякона та 62 парафіян с. Калинівка в духовне правління Роменської протопопії з проханням поклопотатися про дозвіл київського митрополита на спорудження на новому місці церкви на честь Покрову Богородиці, для чого громада збрала половину необхідної суми (понад 100 рублів), а іншу пообіцяв надати значковий товариш Григорій Яковенко, арк. 1–1 зв., 6–6 зв. (так зшито). Оригінал.

№ 74. 1754 р., вересня 4. Калинівка. – «Доношеніє» хмеловського намісника Даниїла Румницького в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про можливість священнодіяти в старому храмі с. Калинівки до спорудження нового; необхідність будівництва на новому вигідному місці більшої церкви (через тісноту діючої та загрозу перекидання пожежі від близьких помешкань із солом'яними стріхами); розмір парафії та угіддя священників; персональні запевнення Григорія Яковенка виділити половину коштів на будівництво, арк. 2–2 зв., 5–5 зв. (так зшито, арк. 5 – незаповнений). Оригінал.

Діловодний запис на арк. 5 зв.: «Дѣло ѿ постройки вьновь вь селѣ Калиновьки Покрова Бцы церкви и ѿ прочемъ 1754 года».

№ 75. Б. д. (не раніше вересня 1754 р.). – «Доношеніє» роменського протопопа київському митрополитові з проханням дозволити спорудження церкви в с. Калинівка, арк. 3–4 зв. (арк. 4 зв. – незаповнений). Чернетка.

Скрипа на арк. 1/2/3/4/5: «Письмо/во/ди/тель», на верхньому полі арк. 6 зв. – запис про кількість аркушів у справі та підпис: «Варвинский».

XXII. № 76

1754 р., листопада 30. – Промеморія з Роменської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про потребу оприлюднити наступного дня після Літургії в роменській соборній церкві імператорський указ про народження внука імператриці Павла Петровича, тоді відслужити подячний молебень та зобов'язати до цього всіх священників протопопії, арк. 1–2 зв. н/н (арк. 2 н/н – незаповнений). Оригінал. Залишки печатки.

Діловодний запис на арк. 2 зв. н/н: «Получена 1754 году ноябра 30 дня позно въвечеру».

XXIII. № 77

1755 р., січня 10. – Грамота київського митрополита Тимофія (Щербацького) роменському протопопові Павлові Світу із благословенням освятити новозбудовану Святогеоргіївську церкву в с. Рогинці, арк. 1–2 зв. н/н (арк. 2–2 зв. – незаповнений). Оригінал. Паперова кустодія Київської катедри.

Діловодний запис на арк. 1 зв. н/н: «Вышеписанная рогиньская Святогеоргієвская церковь освященна февраля 19 д. 1755 года».

XXIV. № 78–79

№ 78. 1755 р., квітня 14. – Доношеніє двох священників і 21 парафіянина с. Калинівки в духовне правління Роменської протопопії з повторним проханням клопотатися про дозвіл київського митрополита спорудити на новому місці церкву, уточненням про намір збудувати її двопрестольною (на честь Покрову Богородиці та другим престолом у вівтарі на хорах Великомучениці Варвари) і проханням про надання митрополичої грамоти на збір пожертв для будівництва, арк. 1–1 зв. н/н. Оригінал.

№ 79. 1755 р., квітня 14. – «Підписка» священника с. Калинівки Микити Григорієва, дана в духовному правлінні Роменської протопопії, із повідомленням, що вівтар Великомучениці Варвари на хорах калинівського Покровського храму будуватиметься «для украшенія церкви и по обѣщанію своему, ѿмѣя к стой угодницы Бжіей Варварѣ ревность», коштом значкових товаришів Кіндрата та Семена Головнів і Григорія Яковенка, тому

що дружини двох із них врятувалися («ради приобрѣтенія себѣ спасенія»), арк. 2 н/н (арк. 2 зв. н/н – незаповнений). Оригінал.

XXV. № 80

1759 р., листопада 2. Коровинці. – Промеморія з Костянтинівської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з клопотанням якнайшвидше відрядити до канцелярії священника роменської Святопокровської церкви Симона Самойловича для отримання трьох коней і трьох волів, що їх у нього забрав, а тепер повернув левченський козак Костянтинівської сотні Захарко Корчака, арк. 1–2 зв. н/н (арк. 2 н/н – незаповнений). Оригінал. Залишки печатки.

XXVI. № 81–82

№ 81. 1762 р., вересня 30. – Промеморія з Роменської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з клопотанням відправити в сотенну канцелярію ярмолинську вдову-попадю для допиту у справі її брата, пушкаря Генеральної військової артилерії Якова Кислого, звинуваченого в невишлаті боргів та приховуванні майна, арк. 1–1 зв., 4–4 зв. н/н (так зши-то, арк. 4 н/н – незаповнений). Оригінал. Залишки печатки.

№ 82. 1762 р., листопада 29. – Промеморія з Роменської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про відсутність результату після надсилання першої промеморії та повторним клопотанням відправити в сотенну канцелярію ярмолинську попадю для допиту, арк. 2–3 зв. н/н (арк. 3 н/н – незаповнений). Оригінал. Залишки печатки.

Праве поле аркушів пошкоджено, текст частково втрачено. Скрипа на арк. 1/2/3: «Письмо/води/тель», на верхньому полі арк. 4 зв. – запис про кількість аркушів у справі та підпис: «Варвинскій».

XXVII. № 83

1763 р., грудня 13. – Промеморія з Роменської сотенної канцелярії в духовне правління Роменської протопопії з клопотанням повідомити духовним «чинам»-землевласникам про потребу з'явитися 28 грудня в Лубенській полковій канцелярії для обрання разом зі світським шляхетством кандидатів на суддів, підсудків та писарів до земського суду, арк. 1–2 зв. н/н (арк. 2 н/н – незаповнений). Оригінал. Залишки печатки.

Праве поле аркушів пошкоджено, текст частково втрачено.

XXVIII. № 84–85

№ 84. 1764 р., лютого 12. – «Доношеніє» хрестового намісника та 18 парафіян роменської соборної церкви Зішестя Святого Духа в духовне правління

Роменської протопопії з клопотанням засвідчити перед київським митрополитом добре виконання при храмі дияконських обов'язків Федором Якимовим, котрий овдовів і має намір постригтися в ченці, арк. 1–1 зв., 4–4 зв. (так зшито). Оригінал.

Діловодний заголовок на арк. 4 зв.: «Презента діакона бываго соборной роменской церкви Феодора Іоакимова на вѣчное в монастыре житіе выдаии 1764 года марта 9».

№ 85. 1764 р., березня 9. – «Доношеніє» («презента») духовного правління Роменської протопопії київському митрополитові з повідомленням про диякона Федора Якимовича, котрий має намір постригтися в ченці, та його підтримку настоятелями соборного храму й парафіянами, арк. 2–3 зв. (арк. 3–3 зв. – незаповнений). Чернетка.

Скріпа на арк. 1/2/3: «Письмо/води/тель»; *на арк. 4 зв. після зазначення кількості аркушів вказано його прізвище:* «Варвинскій».

XXIX. № 86–92

№ 86. 1764, березня 22. – «Доношеніє» підсусідка протопопихи Феодосії Світової Івана Бандури роменському протопопові Костянтину Крижановському із проханням захистити його від звинувачень вікарія с. Великі Бубни о. Даниїла Чигринцова у крадіжці 30 рублів із суми, виданої протопопихою на купівлю тютюну «для бариша», звеліти вернути забране ним майно та розпорядитися, аби вікарій удостоїв його сповіді й причастя, а не відлучав від тайнств, як попереднього року, арк. 1–1 зв., 6–6 зв. (так зшито, арк. 6 – незаповнений). Оригінал.

На арк. 6 зв. діловодний запис: «рѣшено».

№ 87. Б. д. (не пізніше березня 1764 р.). – Реєстр майна (збіжжя, худоба, гроші, взуття), забраного великобубнівським вікарієм о. Даниїлом, арк. 2–2 зв., 5–5 зв. (так зшито, арк. 2 зв., 5–5 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 88. 1764 р., березня 30. – Показання великобубнівського вікарія о. Даниїла Чигринцова, дане в духовному правлінні, супроти скарги Івана Бандури, із поясненням, що Бандурине майно забране за розпорядженням протопопихи Світової, та повідомленням, що обвинувач не зміг пояснити дворічне ігнорування сповіді й причастя і після розпитувань священника про це більше до нього не приходив; відповідь Івана Бандури; оправдання о. Даниїла; показання свідка – великобубнівського дяка Романа Сидоренка, про те, що він не бачив, аби о. Даниїл бив Бандуру, арк. 3–4 зв. (арк. 4 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 89. 1764 р., травня 23. – «Доношеніє» вікарія Даниїла Чигринцова в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням, що через хворобу ніг та голови не може з'явитися у визначений час для вирішення справи з Іваном Бандурою, та проханням перенести засідання на перший день Петрівського посту, арк. 7–7 зв., 12–12 зв. (так зшито). Оригінал. Залишки печатки.

На арк. 12 зв. у нижньому правому куті стовпчиком перевернутий запис про кількість свиней, конопель і жита.

№ 90. 1764 р., травня 19. – Повідомлення («объявленіє») протопопші Феодосії Світової в духовне правління Роменської протопопії про те, що вона не давала розпорядження о. Даниїлові забирати майно Бандури, арештовувати його сина й дружину, а лише вимагала від священника повернення коштів та казала йому чинити із підсусідком на власний розсуд, арк. 8–8 зв., 11–11 зв. (так зшито, арк. 8 зв., 11–11 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 91. 1764 р., червня 15. – Розписка о. Даниїла Чигринцова, дана у духовному правлінні Роменської протопопії, із зобов'язанням повернути Іванові Бандурі все забране в нього майно, арк. 9–10 зв. (арк. 9 зв.–10 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 92. 1764 р., травня 24. – Рішення Роменського духовного правління за скаргою Івана Бандури на о. Даниїла Чигринцова із постановою, що оскільки вікарій не надав жодних доказів крадіжки грошей, «кромѣ единого по совѣсти іерейской праведного показанія», то в разі його згоди поборжитися у своїй правоті – відмовити претензіям Бандури; священника за пограбування не карати, бо Бандура не зміг довести побиття; все захоплене майно скаржникові повернути, арк. 13–16 зв. (арк. 15 зв.–16 зв. – незаповнені). Оригінал.

Скріпа на арк. 1/2/3/4/5/6/7/8/9/10/11/12/13/14/15/16: «Ро/мен/ска/го/ду/хов/на/го/ прав/ле/нія/пись/мо/во/ди/тель», на арк. 16 зв. вказано його прізвище «Варвинській» та загальну кількість аркушів.

XXX. № 93

1778 р., березень. – Постанова із восьми пунктів, укладена й підписана духовенством та парафіянами роменської Вознесенської церкви і засвідчена трьома сторонніми свідками, у якій зафіксовано обрання трьох ктиторів храму, визначено їхні обов'язки та сфери відповідальності, арк. 5–8 зв. (арк. 8–8 зв. – незаповнений). Копія XVIII ст.

На лівому полі арк. 5 – сліди клею та рештки паперу, що вказують на нині відсутні аркуші. Скріпа на арк. 5/6/7/8: «Ду/хов/на/го».

XXXI. № 94

1778 р., грудня 20. – «Доношеніє» 22 парафіян роменської Вознесенської церкви в духовне правління Роменської протопопії з клопотанням не давати ходу презентам, виданим настоятелю Власові Березовському та його племінникові, дякону Даниїлові, допоки Березовський не прозвітує про утримання церковної скарбниці, арк. 1–2 зв. н/н (арк. 2 зв. н/н – незаповнений). Оригінал.

XXXII. № 95–116

№ 95. 1780 р., лютого 23. – «Доношеніє» священника Петра Холодовича та парафіян Покровської церкви с. Калинівка в духовне правління Роменської протопопії з проханням відправити обраного ними священницького сина-сироту іконописця Івана Холодовича до київського митрополита для висвячення на стихарного дячка калинівського храму на вакантне місце, арк. 1–1 зв., 4–4 зв. (так зшито, арк. 4 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 96. Б. д. (не раніше кінця лютого 1780 р.). – «Доношеніє» роменського протопопа до київського митрополита із проханням висвятити Івана Холодовича в стихар, з інформацією про кандидата та калинівську парафію, арк. 2–3 зв. (арк. 3 – незаповнений). Чернетка.

№ 97. 1780 р., квітня 22. – «Доношеніє» роменського намісника й духівника Власія Березовського та парафіян роменської Вознесенської церкви в духовне правління Роменської протопопії з клопотанням про затвердження другого паламаря Василя Іванова через велику протяжність парафії й великий обсяг роботи поза храмом та при ньому, зокрема через потребу нагляду за заготівлею матеріалів для спорудження кам'яної церкви, арк. 5–5 зв., 8–8 зв. (так зшито, арк. 8 зв. – незаповнений). Оригінал.

Приблизно чверть тексту втрачено через пляму (від вологи?).

№ 98. Б. д. (не раніше 22 квітня 1780 р.). – «Доношеніє» духовного правління Роменської протопопії київському митрополитові Гавриїлу (Кременецькому) із клопотанням благословити Василя Іванова паламарем до Вознесенської церкви, арк. 6–7 зв. (арк. 7 зв. – незаповнений). Чернетка.

№ 99. 1780 р., травня 14. – «Доношеніє» власників та парафіян с. Коржі в духовне правління Роменської протопопії з проханням поклопотатися перед київським митрополитом про висвячення в дякони сина дячка Федора Гіренка Петра, арк. 9–9 зв., 24–24 зв. (так зшито, арк. 24 – незаповнений). Оригінал.

Діловодний запис на нижньому полі арк. 9: «Видано презента декабрія 3 д 1780 года», на верхньому полі арк. 24 зв.: «Презента акколѣта Петра Гиренка, промующегося во дякона в село Коржѣ».

№ 100. 1780 р., травня 14. – «Доношеніє» власників та парафіян церкви Різдва Богородиці с. Коржі київському митрополитові Гавриїлу (Кременецькому) з проханням рукопокласти в диякони сина дячка Федора Васильовича Гіренка Петра для допомоги священникові Василю Васильовичу Гіренку, котрий «съ природы его въ язики скудень», із запевненням, що парафія налічує понад сто дворів, а кандидатів йде 25-й рік; згадано, що син о. Василя за минулорічним клопотанням не був номінований дияконом «за неумѣлость читать», а Петрові було відмовлено через недостатній вік та брак необхідних для утримання диякона на сільській парафії ста дворів, арк. 10–10 зв., 23–23 зв. (так зшито). Оригінал.

№ 101. Б. д. (не пізніше 14 травня 1780 р.). – Опис дворів та бездвірних хат і статистичні дані про їхніх мешканців у с. Коржі та приписному до нього хуторі, арк. 11–12 зв., 21–22 зв. (так зшито, арк. 21 зв.–22 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 102. 1780 р., листопада 25. – Підписка Петра Гіренка, дана дядьку о. Василю Гіренку, із зобов'язанням, у разі висвячення дияконом, не шукати священницького місця в церкві с. Коржі, а лише за його межами, арк. 13–13 зв., 20–20 зв. (так зшито, арк. 13 зв., 20–20 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 103. 1779 р., листопада 16. – Письмовий вид із Київської духовної консисторії, виданий Петрові Федоровичу Гіренку, із благословенням київського митрополита вступити у шлюб та відмовою здобувати презенти в диякона через брак необхідних для сільських парафій 100 дворів і його недостатній вік, арк. 14–14 зв., 19–19 зв. (так зшито, арк. 14 зв., 19–19 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 104. 1779 р., листопада 18. – Указ Київської духовної консисторії духовному правлінню Роменської протопопії із повідомленням про надання дозволу Петрові Гіренку на одруження, поясненням заборони видавати йому презенти на диякона, згодою на висвячення в цей сан, коли досягне необхідного віку й збільшиться кількість дворів у коржівській парафії, та вимогою негайно прислати коржівського священника у катедру «для освидѣтельствования в чтеній», арк. 15–15 зв., 18–18 зв. (так зшито, арк. 18–18 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 105. 1780 р., грудня 3. – «Доношеніє» духовного правління Роменської протопопії київському митрополитові Гавриїлу (Кременецькому) з проханням рукопокласти в диякони Петра Гіренка та інформацією про кандидата й парафію, арк. 16–17 зв. (арк. 17–17 зв. – незаповнений). Чернетка.

№ 106. 1780 р., травня 17. – «Доношеніє» власника с. Рогинці бунчукового товариша Івана Стаховича і парафіян рогинської Георгіївської церкви в духовне правління Роменської протопопії з проханням клопотатися перед київським митрополитом про рукопокладення Степана Румницького, сина покійного хмелівського намісника Даниїла, священником на третю частину прибутків, арк. 25–25 зв., 40–40 зв. (так зшито, арк. 40–40 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 107. Б. д. (не пізніше 18 травня 1780 р.). – «Доношеніє» духовного правління Роменської протопопії київському митрополитові із клопотанням рукопокласти Степана Румницького священником рогинської Георгіївської церкви на третю частину прибутків, з інформацією про кандидата та парафію, арк. 26–26 зв., 39–39 зв. (так зшито, арк. 39 – незаповнений). Чернетка.

№ 108. 1780 р., травня 17. – Розписка рогинських парафіян, дане Степанові Румницькому, із зобов'язанням, у разі висвячення ереєм, виділяти йому третину прибутків, а дві інші частини – чинному парохіві, його братові Йоану Румницькому, арк. 27–27 зв., 38–38 зв. (так зшито, арк. 38–38 зв. – незаповнений). Діловодна копія.

№ 109. 1780 р., травня 17. – Розписка, дана Степаном Румницьким власникові с. Рогинці Іванові Андрійовичу Стаховичу та парафіянам Георгіївської церкви, із зобов'язанням задовольнятися умовами утримання, арк. 28–28 зв., 37–37 зв. (так зшито, арк. 28, 37–37 зв. – незаповнені). Діловодна копія.

№ 110. 1779 р., червня 30. – Письмовий вид із Київської духовної консисторії, виданий студентові філософії Київської академії Степанові Румницькому, із митрополичим благословенням здобувати презенти власника і парафіян с. Рогинці та духовного правління Роменської протопопії для рукопокладення половинним священником до Георгіївської церкви, арк. 29–29 зв., 36–36 зв. (так зшито, арк. 29 зв., 36–36 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 111. 1780 р., травня 17. – «Доношеніє» парафіян с. Рогинці київському митрополитові Гавриїлу (Кременецькому) з інформацією про розподіл прибутків чинного священника Йоана Румницького, поясненням причин, через які неможливо виділяти половину прибутків його братові Степану, та проханням висвятити останнього на третинного ерея, арк. 30–30 зв., 35–35 зв. (арк. 35 зв. – незаповнений). Діловодна копія.

№ 112. 1780 р., червня 1. – Опис дворів, бездвірних хат та дані про жителів с. Рогинці, укладені під час промоції Стефана Румницького третинним священником, арк. 31–34 зв. (арк. 34–34 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 113. 1780 р., липня 2. – «Доношеніє» парафіян роменської Миколаївської церкви, настоятелем якої є протопіп Костянтин Крижановський, у духовне правління Роменської протопопії з проханням поклопотатися перед київським митрополитом про висвячення на диякона обраного ними роменського жителя Микити Солов'я на тих самих умовах утримання, що їх мав його попередник, арк. 41–41 зв., 48–48 зв. (так зшито, арк. 48–48 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 114. 1780 р., липня 4. – Розписка роменського жителя Микити Солов'я задовольнятися платнею із вказівкою, скільки, за що саме і чим належить віддячувати дияконові, арк. 42–42 зв., 47–47 зв. (так зшито, арк. 47–47 зв. – незаповнений). Діловодна копія.

Велика пляма, що майже по діагоналі ділить документ, ускладнює читання тексту.

№ 115. 1780 р., червня 1. – Опис дворів, бездвірних хат і статистичні дані про мешканців роменської Миколаївської парафії, арк. 43–43 зв., 46–46 зв. (так зшито). Чернетка.

На арк. 46 зв. діловодний запис: «Дѣла 1780-го года».

№ 116. Б. д. (не раніше 2 липня 1780 р.). – «Доношеніє» духовного правління київському митрополитові Гавриїлу (Кременецькому) із проханням висвятити дияконом роменської Миколаївської церкви Микиту Солов'я та наданням інформації про кандидата й парафію, арк. 44–45 зв. (арк. 45–45 зв. – незаповнений). Чернетка.

Справа складається з чотирьох окремих зшитків, проте, судячи з нумерації аркушів та скріпи, їх раніше було з'єднано разом. Нині спільний заголовок Варвинського відсутній. Скріпа на арк. 1/2/3/4/5/6/7/8/9/10/11/12/13/14/15/16/17/18/19/20/21/22/23/24/ 25/26/27/28/29/30/31/32/33/34/35/36/37/38/39/40/41/42/43/44/45/46/47/48: «Ро/мен/ска/го/ду/ хов/на/го/прав/ле/нія/пись/мо/во/ди/тель/ти/ту/ляр/ный/со/вѣт/ни/къ/Ге/ор/гій/Вар/вин/скій/Ро/мен/ска/го/ду/хов/на/го/прав/ле/нія/пись/мо/во/ди/тель/ти/ту».

XXXIII. № 117–119

№ 117. Б. д. (між 1770 та 1783 рр.). – «Презента» 18 парафіян роменської Вознесенської церкви київському митрополитові Гавриїлу (Кременецькому) з проханням рукопокласти в диякони студента богослов'я Київської академії Данила Григоровича та зобов'язанням утримувати його, як попередніх дияконів, арк. 41–41 зв. Копія XVIII ст.

№ 118. Б. д. (між 1770 та 1783 рр.). – Подання («представленіє») парафіян роменської Вознесенської церкви духовному правлінню Роменської

протопопії з проханням поклопотатися перед київським митрополитом про рукопокладення в диякони студента богослов'я Київської академії Данила Григоровича, арк. 43–43 зв., 46–46 зв. (арк. 46–46 зв. – незаповнений). Оригінал.

Документ зберігався окремо від справи – у папці із рукописами Козлова.

№ 119. Б. д. (між 1770 та 1783 рр.). – «Доношеніє» єреїв роменської Вознесенської церкви «капітулярного» духівника Власія Березовського та Григорія Троянського київському митрополитові Гавриїлу (Кременецькому) з проханням рукопокласти в диякони студента богослов'я Київської академії Данила Григоровича та зобов'язанням виділяти йому, як і попереднім дияконам, десяту частину всіх прибутків, арк. 50. Копія XVIII ст.

Фрагменти скріпи на арк. 41/43/46/50: «нія/мо/тель/ный».

XXXIV. № 120–136

№ 120. 1786 р., січня 8. – «Доношеніє» бунчукового товариша Івана Ласкевича в духовне правління Роменської протопопії з проханням видати довідку про рік народження та смерті його племінника, прапорщика Федора Андрійовича Ласкевича, уродженця й мешканця хутора Гаї (парафія с. Коровинці), арк. 1–2 зв. (арк. 1 зв.–2 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 121. 1786 р., січня 1. – «Доношеніє» роменського міщанина Івана Трухана до духовного правління Роменської протопопії із проханням видати довідку про дату його народження, арк. 3–3 зв., 28–28 зв. (так зшито, арк. 3 зв., 28–28 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 122. 1785 р., лютого 13. – Повідомлення Глинського повітового суду в духовне правління Глинської протопопії із запитом про уточнення за відповідними книгами віку колодника Михайла Жахура, підданого вахмістра Івана Жуковського, який нібито малолітнім був привезений чумаками і спочатку мешкав у глинського козака Михайла Березовського, арк. 4–4 зв., 27–27 зв. (так зшито, арк. 27–27 зв. – незаповнені). Оригінал.

Діловодний запис на верхньому полі арк. 4: «Но: 23 Полу: 1786 году фєв: 14: д».

№ 123. 1786 р., березня 2. – «Доношеніє» возного Івана Тихоновича в духовне правління Роменської протопопії із проханням видати довідку з метричної книги церкви Різдва Богородиці м-ка Красний Колядин про рік народження його брата і сина покійного священника Матвія Тихоновича Григорія, арк. 5–5 зв., 26–26 зв. (так зшито, арк. 5 зв., 26–26 зв. – незаповнені). Оригінал.

№ 124. 1786 р., березня 11. – Повідомлення Глинського повітового суду в духовне правління Глинської протопопії із запитом про уточнення віку колодника Михайла Жахура за сповідними книгами Воскресенської парафії, в якій він жив, коли служив бунчуковому товаришу Іванові Жуковському, а також віку колодників Василя Мажари та Петра Сипка за метричними й сповідними книгами с. Волошинівки, арк. 6–6 зв., 25–25 зв. (так зшити). Оригінал.

№ 125. 1786 р., травня 23. – Довідка із метричних книг за підписом священника волковської Хрестовоздвиженської церкви Михаїла Трояновського про народження прем'єр-майора Івана Павловича й колезького асесора Федора Павловича Ласкевичів, арк. 7–7 зв. (арк. 7 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 126. 1786 р., травня 24. – «Доношеніє» військового товариша Григорія Квітницького в духовне правління Роменської протопопії з повідомленням про надання оригінальної довідки про народження своїх «вѣрьтелей» Івана й Федора Ласкевичів та проханням на її основі видати засвідчений витяг, арк. 8–8 зв. (арк. 8 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 127. 1786 р., травня 30. – Повідомлення Глинської нижньої розправи в духовне правління Роменської протопопії з повторним клопотанням видати довідку з метричної книги про народження затриманого за крадіжку хлопчика Іллі, котрий називає себе уродженцем Ромен, батька не знає, «а по матеры Пшинчиной сестри сыну», арк. 9–9 зв., 22–22 зв. (так зшити), арк. 22 зв. – незаповнений). Оригінал. Сліди печатки.

№ 128. 1786 р., червня 2. – «Доношеніє» колезького асесора Федора Ласкевича в духовне правління Роменської протопопії з проханням видати виписку із метричними даними про смерть доньки значкового товариша Василя Ласкевича Марії та про його з братом Іваном народження, арк. 10–10 зв. (арк. 10 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 129. 1786 р., червня 18. – «Доношеніє» сотенного хорунжого Мартина Шилова, уродженця Покровської парафії с. Медвеже, у духовне правління Роменської протопопії з проханням видати витяг із метричними даними про його вік, арк. 11–11 зв. (арк. 11 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 130. 1786 р., червня 23. – Рапорт єреїв с. Медвеже Василя Румницького (із Троїцької церкви) і Максима Феодорова (з Покровської) в духовне правління Роменської протопопії про відсутність у метричних книгах обох церков за 1759–1765 рр. запису про народження Шилова та повідомленням про збереження давнішої метрики вдома у священницького сина, значкового

товариша Стефана Якимовича Косяровського, котрий її не віддає, арк. 12–12 зв., 19–19 зв. (так зшито, арк. 19–19 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 131. 1786 р., липня 19. – Рапорт салогубівського єрея Фоми Євфимієва в духовне правління Роменської протопопії із засвідченням першого шлюбу, народження доньки та смерті чоловіка доньки салогубівського козака Федора Курилка Тетяни й відсутність у нього інформації про її другий шлюб, арк. 13–13 зв., 18–18 зв. (так зшито, арк. 13 зв., 18–18 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 132. 1786 р., 14 листопада. – Повідомлення Роменської нижньої розправи в духовне правління Роменської протопопії з клопотанням надати з метричних книг церкви с. Житне довідку про народження Ганни Матвієнкової («она же и Бойковна»), звинуваченої в народженні позашлюбного сина та вкиданні його в колодезь, арк. 14–14 зв., 17–17 зв. (вочевидь, утрачено вшитий розворот на арк. 15–16 зв.; арк. 17 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 133. 1786 р., грудня 11. – «Доношеніє» вахмістра Євстафія Воротелика в духовне правління Роменської протопопії із проханням видати довідки про смерть його діда, полкового хорунжого Петра, батька Григорія та дядька Федора, арк. 29–29 зв., 35–35 зв. (так зшито, арк. 29 зв., 35–35 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 134. 1786 р., грудня 18. – Рапорт священника коровинської Святомихайлівської церкви Павла Білопольського в духовне правління Роменської протопопії про дату народження коровинського козака Якова Ярмоленка, арк. 30–30 зв., 33–33 зв. (так зшито, арк. 30 зв., 33–33 зв. – незаповнені). Оригінал. Сліди печатки.

№ 135. 1786 р., грудня 9. – Повідомлення Роменської нижньої розправи в духовне правління Роменської протопопії з клопотанням видати довідку про народження коровинського козака Якова Ярмоленка, арк. 31–32 зв. (арк. 32 зв. – незаповнений). Оригінал.

№ 136. 1786 р., грудня 19. – Рапорт евлашівського священника Івана Ігнатовича Зуба з довідкою про смерть парафіянина Григорія Воротиляка, арк. 34–34 зв. (арк. 34 зв. – незаповнений). Оригінал.

Арк. 20–21, 23–24 – відсутні (очевидно, це були порожні частини арк. 7–8, 10–11). Спільного заголовка немає; скріпа на арк. 1/2/3/4/5/6/7/8/9/10/11/12/13/14/17/18/19/22/25/26/27/28/29/30/31/32/33/34/35: «Ро/мен/ска/го/ду/хов/на/го/прав/ле/нія/пись/мо/во/ти/ту/ляр/вѣт/Ге/ор/гій/Вар/вин/скій/пись/мо/во/ди/тель».